ZIEKENHUIS

Waarom een alcohol- en drugbeleid in jouw ziekenhuis?

Hoort alcohol thuis in jouw ziekenhuis?
Welk imago wil jouw organisatie uitstralen?
Wat als een medewerker illegale drugs gebruikt?

De aanpak ten aanzien van bezoekers, patiënten en medewerkers hangt nauw samen.

BEZOEKERS

Verkoopt het ziekenhuis alcohol in de winkel/cafetaria?
Hoe gaat het ziekenhuis om met overlast door alcohol of andere drugs?

PATIËNTEN

Worden patiënten systematisch gescreend op alcohol- en druggebruik? Informeren artsen patiënten over alcoholgebruik bij het voorschrijven van bepaalde medicatie? Zijn er duidelijke afspraken rond alcohol- en druggebruik op de kamer?

MEDEWERKERS

Mag er alcohol gedronken worden op personeelsfeesten?
Welke aanpak heeft het ziekenhuis bij functioneringsproblemen door alcohol of andere drugs?

Sensibiliseert het ziekenhuis bezoekers, patiënten en medewerkers over de effecten van alcohol- en ander druggebruik?

Voor een coherent alcohol- en drugbeleid zijn duidelijke **afspraken en regels** rond beschikbaarheid, gebruik en gedrag nodig. Verder is er ook **zorg en begeleiding** nodig voor mensen met een middelenproblematiek. Tot slot zijn ook **sensibilisering en omgevingsinterventies** belangrijk, zoals een ruim aanbod alcoholvrije dranken.

De concrete invulling van deze componenten verschilt per doelgroep.
Zo is de zorg en begeleiding voor bezoekers beperkter dan voor patiënten en medewerkers. Tegelijk heeft de invulling van het beleid impact op verschillende doelgroepen.
Zo kan de beschikbaarheid van alcohol in de cafetaria ook invloed hebben op het alcoholgebruik van patiënten.

ZIEKENHUIS

VISIE

Een kwaliteitsvol alcohol- en drugbeleid vertrekt vanuit een gedeelde visie.
Stem deze ook af met het rookbeleid.
Maak jouw visie bekend binnen en buiten het ziekenhuis voor meer draagkracht van jouw aanpak.

BEZOEKERS

PATIËNTEN

Werk een zorgpad uit voor de zorg en begeleiding van patiënten die middelen gebruiken.
Haal inspiratie uit het project zorgpad alcohol.

Raadpleeg de catalogus op vad.be voor **ondersteunend materiaal** (zoals flyers en posters).Verwijs patiënten en hun familie/vrienden door naar druglijn.be voor **info, zelfhulp en zelfzorg**.

MEDEWERKERS

Baseer je op Cao 100. Dit is de collectieve arbeidsovereenkomst over het voeren van een preventief alcohol- en drugbeleid in organisaties (verplicht voor de private sector).

Qado ondersteunt organisaties bij het opstellen en uitvoeren van dergelijk beleid. **Welzijn en functioneren** zijn daarbij de complementaire invalshoeken. Ga naar qado.be voor meer info.

Bekijk in de inspiratietool omgevingsinterventies van VAD hoe je jouw ziekenhuisomgeving kan aanpassen om gezonde keuzes aantrekkelijker te maken.

Stel één of verschillende **werkgroepen** samen met alle relevante betrokkenen (kan verschillen per doelgroep). Denk bijvoorbeeld aan: een directielid, arts, zorgmedewerker, paramedische zorgverlener (diëtist), ondersteunende medewerker (security, cafetariamedewerker), patiëntenvereniging en een professional betrokken bij welzijn op het werk (zoals een arbeidsarts).
Deze werkgroepen werken concrete voorstellen uit.

Laat waar nodig mensen ad hoc aansluiten. Zorg voor afstemming tussen de werkgroepen. Betrek een proces-begeleider, zoals een CGG-preventiewerker. Je kan een alcohol- en drugbeleid stap voor stap en gefaseerd uitwerken. De uitwerking en implementatie ervan kost tijd en middelen, maar zowel patiënten, bezoekers als medewerkers hebben hier nog jarenlang gezondheidsvoordelen van.
Bekijk het filmpje en de online vorming van VAD over het opzetten van een alcohol- en drugbeleid.

V.U.: Dr. Hendrik Peuskens, VAD, Vanderlindenstraat 15, 1030 Brussel – ©2026 D/2026/6030/4